

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Sedemdeseti nemški ka- toliški shod v Nürnbergu

Nürnberg, 25. avgusta.

Od 26. do 30. avgusta zboruje v Nürnbergu 70. katoliški shod nemških katoličanov. Čuli so se glasovi, naj bi se letos radi velike gospodarske stiske katoliški shod ne vršil. Večina se je odločila drugače in sicer po pravi. Kaj bi bili katoliški shodi, ako jih prirejamo samo v dobrih časih? Prazne parade! Katoliški shodi imajo čisto drugi cilj. So duevi spraševanja vesti, so klicarji k novemu delu. Zato baš v sedanjih težkih dneh njihov glas ne sme umolkati, čeprav jih mnogo ne bo zraven, ki bi se ga srčno radi udeležili.

Kaj ima nemški katolicizem v teh težkih dneh povedati svojemu ljudstvu? »Krščanski človek v socialnih stiskah naših dni« je glavni predmet katoliškega shoda. Pri tem nam ni od tega, da na široko razkladamo vzroke sedanjega zla in strašen obseg, ki ga zavzema, ampak da osušimo solze in po svojih najboljših močeh odpomoremo zlu po potih in smernicah, kakor jih je oče vsega krščanstva, Pij XI. zahteval v svoji nesmrtni okrožnici Quadragesimo anno. Bolj kot kdarkoli v naši preteklosti, čutimo nujno potrebo, da v narodu zbudimo notranje verske sile, ki imajo še danes kljub organizirani brezbožnosti in izmaterializiranju vseh vrednot še vedno isto životvorno moč kot nekdanj. Proti brezdelnemu tarnanju, ki v sodobnem svetu ne vidi drugega kakor zlobo in proklestvo, moramo postaviti delavno krščanstvo, kajti Bog vedno kliče in vabi k sebi in nobena doba ni od Boga prokleta. Delavno krščanstvo moramo postaviti proti nerodovitnemu radikalizmu, ki ga uganjajo nekateri vedno nemirni ljudje, ki trosijo le sol na rane in sejejo v sra obup. Po naši zemlji mora iz notranjih verskih vrelcev razcvetati novo življenje iz vere, čigar sadovi bodo dela ljubezni, zato da se ljudem našega časa, ki pripravljajo ekspedicije v Arktido in na Himalaje pomore do največjega odkritja vseh stoletij: do odkritja in razumevanja sočloveka.

Tudi boljše življenje je vera, ki se kakor vsaka vera ne straši pred žrtvami in odpovedjo. Strašna je žrtev, ki jo nalaga trpečemu ruskomu ljudstvu. Toda to je tostranska religija, najbolj grobo tostransko verovalje, kar jih je človeštvo doživelo. Zato bo in mora razpasti, kajti nikdar zemlja ne bo postala paradiz, kakor obljublja in prikaže boljše življenje. Nasproti temu verovanju v golo tostranost, ki nosi v sebi kal smrti in obupa, postavljamo nemški katoličani živo krščansko religijo in njega, ki je svet premagal in h kateremu se iz največjih bridkosti nujno povrača vsako stoletje. Kajti On je mož bolečin, kakor ga je s toliko silnostjo vpodobil Nürnbergčan Albrecht Dürer in ga poveličeval drugi nürnbergski slikar Adam Kraft v svojem nesmrtnem »križevem potu«. Zato vzbujajo sile in moči, ob katerih se mora razbiti vsaka druga vera. Bilo bi žalostno na svetu, če bi za človekovo vsvojenje ne imeli drugih kakor gospodarska in politična sredstva. Ta nikdar ne rešijo popolnoma onih najglobljih vprašanj, ki jih življenje stavi na človeka. Zato mora naš katoliški shod predvsem govoriti o notranjih silah, o moči, ki poteka iz živega krščanstva. Ne bomo govorili o tem, kaj nas teži, ampak bomo razmotrivali in iskali sil, da se dvignemo in okrepimo.

Glavno delo na kongresu bo opravilo pet delavnih skupin. Prva skupina se bo pod vodstvom gospe dr. Gerte Krabbel in študijskega direktorja dr. Schnüppenkötterja pečala z vprašanji, ki jih moderno življenje stavlja na moča in ženo. Mož in žena tvorita osnovno življensko celico — družino, v kateri se odločajo vsa osnovna vprašanja, zato ker je družina baklja življenja in pridelica naroda, države in gospodarstva. O možu in ženi bo torej nürnbergski kongres govoril kot o očetu in materi in obravnaval probleme družinskega življenja, katerim je bilo sicer predlanskim posvečeno celotno zborovanje, ki pa radi svoje aktualnosti zahteva vedno novega študija. — Drugo skupino bo vodil prelat dr. Kreutz, predsednik nemške karitativne zveze. V tej socialni skupini bo govor o vplivu pravice in ljubezni v javnem življenju. Vsi čutimo, kako pri posameznikih pada zavest socialne odgovornosti. Vsak se zanaša le na svojo oblast, ki naj vse sama napravi. Tako mišljenje je nepravilno. Treba je zopet zbuditi v posameznikih zavest njihove socialne odgovornosti do celotne družbe. Ravno bodeča zima, katere se vsi bojimo, nam bo dovolj izpričala, da je družbi privatna dobrotelost prav tako nujno potrebna, kakor ona, ki jo deli javna oblast. — Tretja, prosvetna skupina bo zborovala pod vodstvom glavnega ravnatelja Volkssvereina Vanderveldena. Ljudsko prosveto je treba okrepiti in jo bolj prepoznati s krščanskimi smernicami. Izključno z vzgojnimi vprašanji se bo pečala četrta skupina pod vodstvom študijskega ravnatelja dr. Schwerda. Šolsko vprašanje je za nas katoliške Nemce slejkoprej bistveno vprašanje, ki ga hočemo in moramo vedno znova nasledovati v vseh njegovih fazah. To pot bo posebna pozornost posvečena vzgoji delavskega otroka in velikomestne mladine. — Peta skupina bo pod vodstvom Emila Ritterja obravnavala narodno-politično vprašanje.

V delavnih odsekih se bo intenzivno delalo vse štiri dni tega tedna. Položen bo temelj, na katerem se bo gibalo naše prosvetno, kulturno, karitativno, socialno in versko delo v bodočem letu. V nedeljo, 30. avgusta, pa bo za zaključek veliko manifestacijsko zborovanje z običajno teoforično procesijo.

Ni slučaj, da smo si izbrali Nürnberg za sedež letošnjega katoliškega shoda. Nürnberg je eno najmodernejših sodobnih nemških mest s preko

Rusko-francosko-poljsko- romunski pakt?

Varšava, 26. avgusta. AA. Med Poljsko in Sovjetsko Rusijo je podpisan načrt pakta o medsebojnem nenapadanju. Pakt bo predložen v obdobju obema vladama.

Berlin 26. avg. Gospodarska in politična pogodba med Francijo in Sovjetsko Rusijo, za katero se tukaj izvanredno zanimajo, se še ni podpisala, vendar so pa tukajšnji politični krogi prepričani, da so glavna vprašanja rešena in da se bo ta važna pogodba podpisala v kratkem.

Glavni ali prav za prav edini vzrok, da sta se ruska in francoska vlada, ki sta do sedaj živeli takorekoč v bojnem stanju, tako zelo približali, je sseveda sedanja svetovna gospodarska kriza, ki je oslabilala evropski trg za ruski izvoz, obenem pa otežila financiranje ruskih naročil v inozemstvu. Francija je od nekdanj bila važen trg za ruske ruskega gospodarstva in obenem razpolaga z ogromnimi finančnimi sredstvi, da z lahko lahko financira ruska naročila. Na drugi strani pa bi francoska industrija, ki se ima tudi boriti z velikimi težavami, rada osvojila zase nov trg v Rusiji.

Seveda ima uresničenje gospodarskega pakta med Francijo in Rusijo svoje težkoče, ker bo moralo, ako naj se pogodba podpiše, ostati nerešeno glavno vprašanje, ki obstoja med Francijo in Rusijo, to so carski dolгови, ki jih sovjetska Rusija francoskim rentnikom noče vračati. Zaradi tega je že zdaj gotovo, da francoska vlada ne bo financirala ruskih naročil pri francoski industriji, ampak da bo financiranje prepuščeno privatni iniciativi francoskih bank. Pa tudi uvoz ruskih agrarnih produktov v Francijo ni lahek problem, ker bi se morale znižati francoske zaščitne carine na inozemske agrarne produkte.

Kljub temu bo do pogodbe med Rusijo in Francijo skoro gotovo prišlo. Pogodba pa ima tudi zelo velik zunanjepolitičen pomen. Po informacijah nemških političnih diplomatičnih krogov, bo ta pogodba nekaka osrednja točka politično-gospodarskih paktov, ki naj bi se obenem sklenili tudi med Poljsko in Sovjetsko Rusijo ter med Romunijo in Sovjetsko Rusijo. Na ta način bi se odstranila vedna

nevarnost, ki preti Poljski od Nemčije in Romuniji od Rusije, in bi tako iz svetovne politike bil izločen nevaren moment, katerega je predvsem izrabljala v svoje serhe nemška politika. To je tudi lista točka, zaradi katere v Berlinu v vse kaj drugimi nego veselimi čustvi spremljajo potek francosko-ruskih pogajanj. Treba pa je reči, da so vznemirjeni nemški nacionalistični krogi, dočim demokratiški in socialistični krogi v paktu med Francijo in Rusijo vidijo le mogočno garancijo za svetovni mir.

Pariz, 26. avg. z. Današnji listi ponovno precizirajo zgodovino pogajanj o nenapadanju med Poljsko in Francijo z ene in sovjetsko Rusijo z druge strani. V oktobru preteklega leta je obvestila poljska vlada Francijo, da jim Rusija nudi ta pakt 12. febr. t. l. je dal Zaleski o tem izjavo v senatu. Istotako se je prepričal, da se pogajanja resno vodijo med Poljsko in sovjetsko Rusijo in je ruski predlog sprejel. Tudi francoska vlada je v aprilu t. l. na rusko iniciativo začela resno proučavati vprašanje za sklenitev takega pakta med Francijo in Rusijo.

Ostra opozicija delavske stranke proti MacDonaldovi vladi

London, 26. avg. tg. »Times« ugotavljajo kot tri najznačilnejše znake nove vlade, da je to najmanjši kabinet, ki se je sestavil v Angliji v modernem času, ker šteje samo 18 članov, dalje, da je kabinet izkušenih mož, katerih povprečna starost znaša 61 let in da so posamezni resorji razdeljeni na politike, ki so že iz svojega prejšnjega ministrskega delovanja večji temu poslu in imajo strokovno znanje, da bodo mogli takoj začeti reformno delo. Angleški jutranji listi z izjemo »Daily Herald« soglasno pozdravljajo novi kabinet narodnega sodelovanja in zaupno pričakujejo rešitve krize. Opozicija očita danes novi vladi, da hoče svoj varčevalni program uresničiti na hrbljih delavcev in da hočejo napraviti delavski razred izključno odgovoren za razvoj, kakor ga je zakrivil finančni in bančni svet. »Daily Herald« piše: »Začetek krize je iskati v polomu bank v Avstriji, Nemčiji in na Madjarskem. V zvezi s tem so težkoče londonskih bank v Cityju, ker so iskale visoke obresti in tem deželah preveč posodile. Radi teh napak angleških finančnikov je bilo potrebno posojati denar inozemskim denarnim zavodom, ki pa so potem diktirali svoje pogoje. Zato pa naj bodo sedaj kaznovani najrevnejši v državi. To ni fair.«

Včerajšnja vest istega lista, da je newyorška Federal Reserve Bank stavila za nove kredite gotove pogoje, se je med tem iz Amerike formalno demantirala.

Danes bo več shodov delavske stranke in strokovnih organizacij, na katerih bodo razpravljali o položaju, ki je nastal po sestavi nove vlade. Sklepali bodo tudi o tem, da se delavska stranka loči od vlade in da se iz stranke izključijo oni delavski ministri, ki so ostali v novi vladi. Dočim bo MacDonald odstopil od svojega mesta kot šef stranke in iz drugih pozicij, se pričakuje, da dominionski in kolonialni minister Thomas ne bo brez boja odložil svojega mesta kot predsednik železniških strokovnih organizacij. Prihodnji ponedeljek namerava Thomas na seji izvršnega odbora teh organizacij braniti svoje stališče. MacDonald se letnega kongresa angleških strokovnih organizacij v Bristolu ne bo udeležil kot predsednik. Na njegovo mesto bo stopil sir Arthur Henderson. Prvi go-

vornik delavske stranke je obenem v imenu drugih govornikov objavil, da tega dela v novem kabinetu ne bo vršil.

Varčevalni program vlade

London, 26. avg. tg. Danes popoldne so bila važna posvetovanja raznih odborov delavske stranke in strokovnih organizacij o stališču stranke nasproti novemu kabinetu. Bivši zunanji minister Henderson bo novemu Mac Donaldovemu kabinetu in izvršnem odboru delavske stranke napovedal striktno opozicijo, ne da bi pri tem kritiziral osebno postopanje Mac Donald. Sploh se izključuje ministrov delavske stranke, ki so ostali v kabinetu, ne bo izvršila na sovražen ali žaljiv način.

Po varčevalnem programu vlade se namerava podpora v brezposelnem zavarovanju znižati za 10 odst., obene mpa zvišati prispevke delojemalcev za 5 pencev na 1 šiling ter zvišati tudi prispevke delodajalcev. Pri plačah učiteljev in sklerjenju prosvetnega proračuna hočejo privarčevati 11,5 milijonov funtov. Plače ministrov se bodo znižale za 20 odst., če znašajo več kot 20.000 funtov na leto, ostale plače pa za 7,50 odst. Tudi plače višjih drž. uradnikov se nameravajo znižati za 20 odst., ostalih uradnikov pa za primerno manj. Nižjim uradnikom plač ne bodo zniževali. V vojnem proračunu nameravajo privarčevati 9 milijonov funtov, pri javnem zdravstvu pa 1,25 milijonov funtov.

Castilijev kabinet

London, 26. avg. tg. Novi angleški kabinet, katerega najmlajši član je 41 letni državni tajnik za Skotsko Sinclair, je kabinet starih gospodov. Skupno znaša starost vseh ministrov nad 1000 let, povprečna starost pa 61 let. Nestorja kabineta sta z 71 leti lord Reading in zrakoplovni minister lord Amulree. Austen Chamberlain ima 68 let, Snowden 67, Mac Donald in Sankey po 65 let, Baldwin 64, Neville Chamberlain 62 in sir Herbert Samuel 61 let. Ostali člani so v starosti okoli 50 let, razen lorda Lothiana, ki ima 49 let. Večina drugih je sredi 50 in 60 let.

Veliko zanimanje Francije za dogodke na Angleškem

Pariz, 26. avgusta. fr. Posebno v finančnih krogih z veliko pozornostjo sledijo razvoju dogodkov na Angleškem. Saj je znano, da so Francozi investirali velike vsote svojega denarja v Anglijo. Te naložbe so znašale pred zadnjim begom tujega kapitala iz Anglije, ki ga je povzročila finančna kriza v Nemčiji, okoli 140 milijonov funtov; od teh je Banque de France dala 80 milijonov, francoska državna blagajna 20, ostalo pa druge francoske banke. Ker se je Anglija s podelitvijo velikih kreditov Nemčiji tesno navezala na usodo nemškega gospodarstva, so pričeli Francozi takoj, ko se je pojavila kriza v Nemčiji, dvigati svoje naložbe v Anglijo in danes znašajo funtov francoskih bank komaj še 30 milijonov funtov.

Znana je tudi, da je francoska emisijiska banka soudeležena pri posojilu 50 milijonov funtov šterlingov za polovico, med tem ko je ostalo polovico

400.000 prebivalci z bogato industrijo in trgovino. Je pa tudi eno najstarejših žibelk nemške kulture, ki hrani bogato dedščino zapadne krščanske kulture sploh, ki je v srednjem veku ravno v Nürnbergu rodila tako krasne sadove. V tej okoliščini zremo simbol letošnjega katoliškega shoda. Staro naj se združi in prilagodi novemu, času odgovarjajočemu. Predvsem pa naj zopet oživi med nami oni delavni krščanski duh, ki nam preko stoletij govori iz del Albrechta Dürerja, Adama Krafta, Veit Stossa in Petra Fischerja, delavni duh katoliškega udejstvovanja, o katerem pričajo sirotišnice, najdenišnice in bolnišnice srednjeveškega Nürnberga. Naj nam bo to simbol za sedanjost.

Dr. W.

„Nautilus“ zopet pokvarjen

Oslo, 26. avg. AA. Po najnovejšem poročilu iz podmornice »Nautilus«, so se na njej vnovič pokvarili stroji. Led je odbil spodnje krmilo. Zato podmornica ne more izvršiti nadaljnjih poskusov pod ledom. »Nautilus« je odplul na odprto morje in bo počakal na boljše vreme.

Gandhi pride v London

Simla, 26. avgusta. AA. Po raznih nesoglasjih so bila na včerajšnjem sestanku med Gandhijem in indskim podkraljem rešena vsa sporna vprašanja. Gandhi se bo udeležil indske konference v Londonu in se bo vkrcal na parnik 29. avgusta.

Krvav prelep med poslanci

Mehiko, 26. avg. AA. Snoči je bil v poslanski zbornici hud tepež. En poslanec je bil ubit, 4 pa ranjeni. Poslanci so rabili orožje. Preprij je nastal med razpravo o očitkih proti guvernerju Jalicu. Oddanih je bilo nad 60 strelcev.

Kongres dijaških lig

Zeneva, 26. avgusta. AA. Včeraj popoldne je bil otvorjen mednarodni kongres federacije dijaških lig za Društvo narodov. Kongres bo trajal do 29. t. m. Poleg kulturnih in socialnih vprašanj so na dnevnem redu tudi aktualna vprašanja razorožitve in obtega političnega položaja na svetu.

Javna dela v Italiji

Rim, 26. avgusta. Fašistična vlada je odredila za zimsko sezono celo vrsto javnih del. Določeni so 196 milijonov lir za zgradbo cest, luk, poslopij in za regulacijo voda. Med drugim se bodo zopet začela dela v Margheri, ki ima tvoriti prihodnjo luko Benetk, in se bo nadaljevalo reguliranje Pada. Za cestne zgradbe je povrh tega določena velika vsota 606 milijonov lir, ki pa bo šla iz fondov avtonomnih provinc. Med ta javna dela so vsajeta tudi dela, ki so potrebna za restavracijo od lanskega potresa porušenih krajev v južni Italiji. Pri teh delih bo zaposleno 92.436 delavcev, kj bi sicer ostali čez zimo brez posla.

Italijanski manevri preloženi

Rim, 26. avg. z. Veliki zračni manevri, za katere so končane vse priprave, bi se morali pričeti danes ob polnoči. V zadnjem trenutku pa je letalski minister Balbo izdal naredbo, da se manevri zaradi slabega vremena preložijo. »Tribuna« trdi, da je bila ta naredba zelo umestna, ker po vsej severni Italiji vladajo viharji. Bilo bi neprimerno in neprimerno za vojake, če bi morali iti v dežju na manevre, poleg tega pa je tudi škoda aparatov. Jasno je, da bi taka nevihta v slučaju mobilizacije ne bila zapreka, zdaj pa to ni potrebno. Manevri so preloženi za nekaj časa in čim bodo nastale ugodne vremenske prilike, se bodo vršili.

Izvoz ruskega žita

Budimpešta, 26. avg. z. Nekateri listi pišejo, da je sovjetska Rusija vzela v najem veliko številno trgovskih ladij za eksport svojega žita. Rusija bo odvisno žito eksportirala preko Črnega morja i nbo ruski eksport imel velik vpliv na svetovni trg.

Imenovanja

Belgrad, 26. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve postavljen za policijskega komisarja v 7. skupini pri upravi policije v Ljubljani Anton Vodimelič, pristav 8. skupine v ministrstvu za notranje zadeve.

Belgrad, 26. avg. AA. S sklepom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je določen ljenja za sekundarja državne bolnišnice v Ljubljani v 8. skupini dr. Janko Pompe in za sekundarja v duševni bolnišnici na Studencu dr. Franc Pestotnik, dosednji pripravnik.

Upokojitve

Belgrad, 26. avgusta. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil na predlog ministra pravde in v soglasju s predsednikom vlade upokojen g. dr. Ljudevit Brenec, sodnik upravnega sodišča v Celju.

Tokio, 26. avgusta. AA. Lindbergh in njegova sopotnica sta pristala v Kasumidauri na Japonskem.

Framasonska vlada „utrjuje“ republiko z vojaškimi brigadami

Proti Baskom mobilizirane tri brigade — Pregarjanje katoliškega tiska
Madridska vlada bo pospešila razpad Španije

SPANIJA

Madrid, 26. avg. Protikatoliška politika španske vlade je zelo razburila katoliško prebivalstvo baskijskih provinc in Navarre. Neprisrnost angliškega »Times« poroča iz Madrida, da se narod v severni Španiji ni dejansko uprl republikani, se ni odkrila kaka dejanska zarota, pač pa se je vlada g. Aleala Zamore hudo ustrašila očitne nejevolje katoliškega ljudstva, ki ogroženo občaja kulturni boj zoper dedno katoliško vero in katoliško Cerkev. Vlada hoče preprečiti eventualen protirepublikanski pokret, ki bi lahko zavzel jako nevarne dimenzije, ter hoče Baskom pokazati, da je republika trdno odločena, da se brani in zadušiti vsak odpor proti njeni politiki.

Treba je vedeti, da Baskov ni razburil samo ustavni načrt, ki predvideva razpust vseh katoliških redov in pa konfiskacijo cerkvenega premoženja, ampak tudi ona določba načrta, ki prvič uvaja v Španijo razporeko, kakor da bi španska republika ne imela nujnejše skrbi kakor to, da omogoča nezadovoljnim zakoncem, da se ločijo. Originalen je ta paragraf tudi radi tega, ker v slučaju, ako žena zahteva ločitev, mora sodnik zakon ločiti, četudi bi žena ne navedla nobenih razlogov, dočim se od moža zahteva utemeljitev ločitvenega zahtevka.

Zagrizeni frama-son, vojni minister Azana, je dirigiral v Basko tri brigade, in sicer na vojaške vase za petnajst dni, v resnici pa zato, da preiščejo vasi in pristave v baskijskih gorah za orožjem in sekirajo katoliški veri zvesto prebivalstvo. Te tri brigade, od katerih vsaka šteje 10.000 mož, so opremlili s strojnicami in zarometi, kakor da imajo oditi

med divjake v Afriko. Seveda so koncentrirali v Baskih tudi na tisoče orožništva. Kakor da bi to se ne bilo zadosti, so poslali v Ferrol strahovito baskiško prebivalstvo krizarko, ki nosi po bridki ironiji usode ime »Libertade« (Svoboda). Obenem je vlada, ki v svojem ustavnem načrtu proglašala neomejeno svobodo tiska, ustavila vseh sedem katoliških in nacionalnih dnevnikov, ki izhajajo v baskijskih provincah, med njimi časopise »La Constancia« in »La Gaceta del Norte« v Baskih ter »El Pensamiento Navarro« in »La tradición Navarra« in »El Diario de Navarra« v navarski provinci.

Vlada je tudi dala aretirati glavnega urednika lista »La Constancia« v San Sebastianu in pa vodjo avtonomističnega baskijskega gibanja don Juana Olazabala, ki se je sam javil oblastem in prevzel vso odgovornost za članek, ki ga je napisal v »Tradición Navarra«. Ta aretacija dokazuje, da madridska frama-sonerija neče samo zadeti katolicizma, ampak tudi avtonomizem, kateri ji je kljub obljubi, ki jo je dala pred letom katolonskim in baskijskim narodnim voditeljem v San Sebastianu, ko je rabila njihove pomoči za strmoglavljenje monarhije, trn v peti.

Da pokaže vse licemerstvo, ki je lastno vladi »dobrega katoličana« Zamore, je ta vlada odredila, da imajo v Bilbao, kjer je poleg katoličanov tudi veliko liberalcev in socialistov, orožniki stražiti cerkve, da ne bi jih protiverski elementi napadli in sežgali...

Vlada je obenem zasedla fabriki za orožje v Eibaru in Guerniki, ker sumi, da sta v zadnjem času prodali veliko revolverjev in pušk gorskemu prebivalstvu. Vlada v glavnem opravičuje te svoje

izredne odredbe s tem, da je »Gaceta del Norte« pisala v uvodniku, da je minul čas potrpljenja ter da je prišel moment, da ljudstvo zagradi za orožje in brani svoje katoliške svetinje proti frama-sonskim besedolomcem v Madridu, ki so po predsedniku Zamori svoje zagotavljali, da bodo spoštovali in ščitili svobodo Cerkev, ker so takrat katoličane potrebovali v borbi zoper monarhijo. Razburjenje baskijskih katoličanov je najbolj povzročila aretacija pomožnega škofa mesta Vitorie, msgra Echegurena, ki ga vlada dolži, da je po nalogu v tujini bivajočega kardinala Segure hotel spraviti na varno v Francijo cerkveni depozit.

Glavno katoliško glasilo »El Debate« v Madridu odločno protestira proti protikatoliški politiki vlade, čeprav meni, da ni prav, če bi se vodila proti vladi nelegalna kampanja.

Po najnovejših vesteh je razburjenje baskijskega prebivalstva vedno večje in je doseglo svoj višek, ko je ljudstvo videlo, kako »svobodoljubna« vlada na upravičeni protest baskijskega naroda zoperregarjanje njegove dedne vere odgovarja s tem, da pošilja na kmetstvo ljudstvo celo armado.

Tudi v Franciji so zelo vznemirjeni zaradi teh ukrepov madridske vlade. V Parizu vlada splošno prepričanje, da bo republika s tem popolnoma odhila od sebe vse severne province in tako pospešila razpad Španije. To je rezultat politike frama-sonskih profesorjev madridske univerze, ki solijo sedanji vladi pamet.

Medtem pa anarhisti in boljševiki nemoteno rujejo naprej proti frama-sonski republiki in je politična odprla sindikalistično zaroto proti ministru za notranje zadeve Mauri.

Lišovski konkordat bo odpovedan

Rim, 26. avgusta. Ž. V vatikanskih krogih se trdi, da je litovska vlada definitivno prekinila diplomatske odnose z Vatikanom. Pričakuje se, da bo odpovedan konkordat.

Nameravan atentat na Venizelos

Bukarešta, 26. avgusta. Ž. Listi poročajo, da je ob priliki Venizelosovega obiska v Temesvaru aretirala dva sumljiva mladeniča, da sta hotela nanj izvršiti atentat. Eden od njiju je ravno potegnil revolver, ko je prišel Venizelos mimo njega, vendar so ga po detektivni pravočasno razorožili.

Bukarešta, 26. avgusta. Ž. Po Venizelosovem odhodu se nadaljujejo romunsko-grška diplomatska pogajanja. Trdi se, da bo prihodnji mesec v Zenevi sklenjen grško-romunski sporazum o nenapadanju.

Belgrad, 26. avg. Ž. Za čim uspešnejše delo premične razstave, katere pokrovitelj je kralj, častni predsednik pa general Živković, so dobile vse banke uprave kredit po 100.000 Din.

Belgrad, 26. avg. Ž. Kmetijski minister je odobril ustanovitev društva zveze vinogradnikov s sedežem v Belgradu, trgovinski minister pa je odobril ustanovitev združenja banatskih trgovcev z mešanim blagom s sedežem v Vel. Bečkereku.

Belgrad, 26. avg. Ž. Te dni se vrši v Amsterdamu kongres za racionalizacijo poljedelstva. Tega kongresa se bodo udeležile vse zainteresirane države. Naša vlada bo poslala svojega delegata.

Belgrad, 26. avg. Ž. Češko-slovaška, Italija, Romunija in Jugoslavija so sporočile, da so pripravljene plačevati svoj del v moratoriju madjarskim državljanom, ki so bili tangirani z agrarno reformo v smislu saintgermanske mirovne pogodbe.

Belgrad, 26. avg. Ž. Uprava monopolov dela na zboljšanje kvalitete tobaka in bo v to svrhu odredila potreben kredit za zgraditev skladišč. Istotako bo nabavila za tobačne tovarne najboljše stroje.

Pariz, 26. avgusta. AA. Po poročilu iz Santiaga v Čilu so prekinjene telegrafске in telefonske zveze z Guayaquilom in Ekvadorju. Po vsej republiki je uvedena stroga cenzura. Zato ni nobenih poročil o dogodkih in Ekvadorju po prevzemu državne oblasti po vojaški ligi.

Kaj misli dr. Brüning o gospodarskem položaju sveta

Berlin, 26. avg. Ig. Dr. Brüning je dal berlinskim dopisnikom izčrpano izjavo, v kateri pravi: »Svetovna gospodarska kriza se bo nadaljevala in če poostreje, Edini izhod je čim ožje mednarodno sodelovanje, da se ustavi padanje cen. Obenem bi se moralo gospodarsko oslabilje države zopet postaviti v položaj, da bi morale kupovati, za kar je potreben gospodarski in politični mir. Narod bi moral razumeti, da Nemčija ni več v poslovni krizi, temveč da je omejeno zaupanje v splošno gospodarsko stabilizacijo. O nadaljnjem razvoju reparacijskega problema je izjavil dr. Brüning, da je bodočnost reparacij odvisna od ameriških. Združenih držav. Pred sestankom zveznega parlamenta v Washingtonu meseca decembra pa ni pričakoval nobenega odločilnega prekreta. Kar se tiče francoskega predloga za 10 letni politični moratorij med Francijo in Nemčijo, se mora Nemčija prej sporazumeti z ostalimi državami in posebno s Francijo glede konkretnih gospodarskih vprašanj, posebno glede carin in mednarodnih carlov. O nameravani carinski uniji z Avstrijo je izjavil dr. Brüning: »Če bo habska razsodba za nas ugodna, bo svet spo-

znal, da je Nemčija svetovni problem carin za en korak približala rešitvi. Ker se je Nemčija že izrekla pripravljena, pogajati se tudi z drugimi državami za slične carinske unije, bi Nemčija pričakovala, da ji bodo druge vlade predlagale konstruktivno rešitev. Vprašanje nemške oklopne krizarko »B« dr. Brüning ne smatra za tako, da bi bilo predmet mednarodnega obravnavanja. Končno je govoril dr. Brüning o položaju, ki ga je pričakovali prihodnjo zimo, ter rekel, da bo ta zima Nemčiji in vsemu svetu pozročila več težav, kakor jih je svet doživel v esem stoletju. Kljub temu je dr. Brüning glede Nemčije optimističen, ker so zadnji tedni pokazali, v koliki meri se zna nemški narod obelodariti. Cenitev brezposelnih in prihodnji zimi s 7 milijoni je previsoka. Dalje se je dr. Brüning izjavil proti govorici o nameravani državokapitalistični reformi. Nadzor države nad bankami ne bo šel dalje kakor v Združenih državah. Tudi nazore vlade glede nemških carlov ni moči spraviti v zvezo s pojmom državnega kapitalizma. Vlada pa je odločena carlovne cene pozimi znižati in če treba, carlove sploh likvidirati.

Režim močne roke na Madjarskem

Budimpešta, 26. avgusta. Ž. V madjarskem političnem življenju se z velikim zanimanjem pričakuje predstavitev nove vlade v parlamentu. Grof Karoly bo podal ekspozice o programu nove vlade, ki je omejena le na gospodarska vprašanja. Naloga Karolyjeve vlade je, izvesti ravnotežje državnega gospodarstva. Vendar pa to ne pomeni, da bo po končani izvedbi njegovega programa njegova vlada odstopila. Karolyjev obstanek je odvisen predvsem od atmosfere v parlamentu in od razpoloženja strank, najbolj pa od stvarnega položaja v državi. Za danes zvečer je sklicana medstrankarska konferenca, na kateri bo imel Karoly svoj večerajšnji ekspozice. Karoly dela to radi tega, da bi že sedaj omečil nasprotstva opozicije. Značilno je, da grof Karoly pripravlja načrt, s katerim bo odstavil mnogo velikih županov. Verjetno je, da bodo novi veliki župani ljudje, ki so naklonjeni Gömbösu, tako da bo držal v svojih rokah ves notranji aparat.

Po Bethlenovem nasvetu bo nova vlada vlada močne roke. Bethlen potuje jutri v Italijo in ne bo pri-ostvoval odprtosti parlamenta.

Budimpešta, 26. avgusta. AA. Na predlog predsednika madjarske vlade grofa Karolyja je ministrski svet vzel vsem ministrom in ostalim državnim uradnikom državne avtomobile.

Zahteve socialistov

Budimpešta, 26. avg. Ž. Snoči je imela socialna demokratska stranka sejo, na kateri je razpravljala o novi politični situaciji. Stranka zahteva, da parlament zboruje, in zahteva, da se Bethlen izroči sodišču, nadalje, da se odpravi davek na poslovni promet, zmanjša trošarina ter da se zaseda tajno glasovanje in da se skliče takoj nove volitve.

Venizelosovi obiski

le akt aljudnosti in prijateljstva

Atene, 26. avgusta. AA. Atenska agencija poroča: Po povratku iz Bukarešte je predsednik grške vlade Venizelos izjavil poročevalcu te agencije tole:

S svojim posetom v Bukarešti sem nameraval — to sem že izjavil v Sinaji — izpopolniti vrsto obiskov, ki sem jih napravil po svojem povratku v aktivno politično življenje v poedinih prestolnicah. To kar so listi pisali v zvezi z mojim obiskom v Bukarešti pa je docela netočno. Tako n. pr. ni res, kar je napisal list v Bukarešti, ki pa je svojo vest nato popravil, da mi je neka velesila ponudila zvezo, ki pa da sem jo odbil. Podobnega nisem nikoli izjavil. Pač pa ugotavljam, da mi nihče ni ponujal zveze, najmanj pa kaka velesila, ker smo mi za idejo Društva narodov in za njeno politiko.

Mala antanta ni zveza, kakor to nekateri žele,

pač pa gre za pogodbo o ohranitvi statusa quo na osnovi mirovnih pogodb. Grčija želi v okvirju Društva narodov živeti z vsemi narodi. V prvi vrsti pa z vsemi svojimi sosedi v najboljših stikih prijateljstva v najširšem pomenu te besede. Ta politika je doslej rodila prav izvrstne sadove.

Pospešitev grško-romunskih paktov je nekaj prirodnega. Ti pakti so že stari in zato smo jih morali prilagoditi sedanjemu tipu paktov o prijateljstvu in arbitraži, kakor jih je treba predložiti Društvu narodov.

Glede mojega poseta v Carigradu nimam kaj dodati turškemu uradnemu komunikatu o njem. Smatram za potrebno, da dam duška svoji radosti in zadovoljstvu nad lepim razvojem grško-turških odnosov, kar ne odgovarja samo stremeljenju obeh vlad, marveč je vroča želja obeh narodov.

svečan poziv predsednika gen. Machado na Združene države ni pomagal. Ukrep ameriške vlade je imel za posledico veliko brezposelnost na Kubi in političnim agitatorjem se je kmalu posrečilo zbrati brezposelne in jih organizirati v vojaške tolpe. Krizo je poostiril še predsednik Machado, ko je hotel zadušiti nemire z diktatorskim vladanjem. Ze septembra 1930 je hotela narodna stranka staviti Machado pred sodišče, češ da je povzročil umor starih oseb med vstajo v Artemisi. Proti diktaturi se je postavilo tudi dijaštvo in vsemu gibanju se je postavil na čelo bivši predsednik Menocal. Oborožene tolpe brezposelnih delavcev, ki so jih vodili častniki, so pričele z rekviriranjem živil, denarja in orožja. Do resničnih spopadov z vladnimi četami je prišlo le redkokdaj, ker so navadno bežali prvi in drugi. Poročila o uspehih revolucionarjev ali pa o zmagah vladnih čet so bila vselej pretirana. Edino v mestu Guimari je prišlo do hujšega klanja, ko so revolucionarji hoteli dvigniti orožje, ki ga je zanje pripeljal neki danski parnik. Redne čete so jih pričakovale v zasedi in jih nato napadle.

Ameriške Združene države so pripravljene, odposlati v Havano svojo mornarico, ako se v kratkem času dežela ne pomiri.

Novi krediti za odkup žita

Belgrad, 26. avg. Ž. Za odkup pšenice od kmetov je odobren žitnim zadrugam nov kredit v znesku 70 milijonov Din. Nadzorstvo še vedno vrši Privilegirano izvozno društvo.

Dunajska vremenska napoved: Jasno in hladno.

3. kolo šahovskega turnirja na Bledu

Dr. Astaloš je dobljeno partijo proti dr. Aljehinu le remiziral
Samo ena zmagla in šest remijev

Bled, 26. avg. Največje zanimanje je vzbudila danes partija dr. Astaloš proti Aljehinu. Posebno okoli 30. poteze, ko je bil Aljehin v velikih skripcih, je bilo okoli njegove mize vse polno gledalcev, dočim so bile ostale partije tačas skoraj vse brez kibleev. Otvorila sta francosko igro, Aljehin je najbrž podcenjeval svojega nasprotnika, kar bi ga kmalu stalo partijo. Razgrajl si je obe krili, tako da je moral obdržati kralja na svojem mestu v sredini. Astaloš je napravil veliko rošado in se lepo centraliziral. Golov del partije je Astaloš igral dobro in spravljal Aljehina v skrajno nevarno pozicijo. Dobil bi lahko celo stolp, toda igral je boječe in prehajal počasi v končnico, v kateri je imel kmeta več in ki je bila zanj gladko dobljena. Aljehin se je branil s silnim naporom in končno se mu je le posrečilo, da je remiziral izgubljeno partijo. Na koncu partije se Astaloš ni postavil bogve kako. Škoda za partijo.

Edina zmagla je bila danes v partiji Colle-Kashdan. Kashdan je igral zelo močno in prišel v boljše pozicijo. V tej poziciji je nekorektno žrtvoval konja, nakar so nastale silne komplikacije. Nasprotnikovega kralja je pgnal ven iz prejšnjega polja. Končno je dobil po težki borbi kvaliteto in je popelne položil Colleja na tla. Vse druge partije so bile remis.

Prva odločitev današnjega kola je bila porušitev Maroczyjevega rekorda v 18 potezah. Njegov rekord je dosegla mlada garda in sicer sta Pire in Flohr sklenila mir že po 14. potezi. Mlada garda prodira na vseh koncih in izgleda, da Vidmarjeva izjava, predložiti na turnirju borbo med staro in mlado gardo, res ni bila prazna. Igrala sta damski gambit, ki ga je Flohr pariral s slovansko obrambo s fjankekiranim kraljevim tekačem. Pire si je zgradil za prav dobro pozicijo, katero bi bilo pa treba izkoristiti, če bi hotel dobiti. Toda Pire v začetku turnirja svoje partije raje hitro konča, da si prihrani energijo za pozneje. Končno pa ga jutri čaka strašni Bogoljubov.

Drugi remis je sledil v partiji Njemcovič proti Bogoljubovu. Igrala sta francosko igro, v kateri je Njemcovič nasprotniku izločiral kmeta d5. Bogoljubov je lega kmeta tako okreplil, da Njemcovič ni imel nobenega objekta več za napad. Zato sta se zedinila za remis že v 21. potezi.

Vidmar in Maroczy sta napravila prijateljski

remis. Igrala sta damski gambit in sta prve poteze absolvirala zelo hitro. Izmjenjala sta precej figur in nastala je pozicija, v kateri je imel majoriteto kmetov na kraljevem krilu Vidmar, na damskem pa Maroczy. Pozicija je silila Vidmarja k napadu na kraljevem krilu. Toda proti izvrstni obrambi Maroczyja ni mogel nič doseči. Ob zadnji potezi je zelo dolgo premišljeval, in ko se je prepričal, da ne more nič opraviti, je dal partijo remis.

Tartakower je dobro otvoril proti Kostiću, ki si je nekoliko oslabil pozicijo svojega krila. To je naglno Tartakowerja k napadu, ki pa je bil prezgoden, ker ni imel še dovolj figure razvitih. Napad je bil precej hud in je Tartakower z žrtvijo figur popolnoma razbil pozicijo Kostićevega krila. Ker pa v akciji ni imel drugih figur kot kraljico, se je moral zadovoljiti, da je z njo prisilil remis z večnim šahom.

Dočim so bili vsi ti remis precej brezbarvni, je bil remis v partiji Stoltz-Spielmann popolnoma drugačen. Do sedaj je bilo malo partij, v katerih bi se borila mojstra tako ogorčeno. Spielmann je odgovoril Stoltzu s holandsko igro. Stoltz je igral zelo lepo in dosegel boljšo pozicijo. V središčnici je bila situacija: Stoltz je imel na damskem krilu zdravo majoriteto kmetov in močan centrum, pri tem pa nekoliko oslabiljeno kraljevo krilo. Spielmann pa je imel f-linijo in majoriteto kmetov na kraljevem krilu, v centru pa je imel zelo slabega kmeta, s katerim je imel precej sitnosti. Logos pozicija je zahtevala, da Spielmann napade kraljevo krilo. Zasedel je močno f-linijo in grozil z nevarnimi napadi na kralja. Slab kmet v centru mu pa ga je pri tem znatno oviral in Stoltzu je uspelo, da si je ustvaril iz svoje majoritete na damskem krilu prostega kmeta, ki je hotel proti zadnji liniji. Pri tem pa ga je zopet ovirala njegova slaba točka, namreč oslabiljeno kraljevo krilo. Spielmann je to izvrstno izkoristil in ugrabil nevarnega prostega kmeta, nakar je partija končala z remis.

Stanje po III. kolu je sledeče: dr. Aljehin 2½, dr. Vidmar, Spielmann, Kashdan 2, Bogoljubov, Pire, Kostić, Astaloš, Maroczy, Njemcovič 1½, Flohr, Stolz, Tartakower 1, Colle ¾.

Jutri igrajo v četrtem kolu: Aljehin-Vidmar, Spielmann-Flohr, Bogoljubov-Pire, Kashdan-Njemcovič, Maroczy-Colle, Kostić-Astaloš, Stoltz-Tartakower.